

Zavetni daritvi v Pretoriju Latobikov (Trebnje)

Two tutelary hoards from Praetorium Latobicorum (Trebnje, Slovenia)

Uroš BAVEC, Mitja GUŠTIN, Zvezdana MODRIJAN

Izvleček

Rimskodobno naselje *Praetorium Latobicorum* je ležalo ob pomembni itinerarski cesti *Aquileia–Emona–Neviodunum–Romula–Siscia*, na območju današnjega Trebnjega. Ime je dobilo po okoliškem prebivalstvu, keltskih Latobikih, ki so naseljevali tudi prostor Trebnjega. O vlogi beneficiarne postaje pričajo itinerarji, miljniki in epigrafski spomeniki.

Članek obširneje obravnava jami, v kateri so bili ob gradnji novih objektov položeni posebej izbrani predmeti. Gre za zavetna zakopa simbolnih predmetov za zaščito doma in uspešno poslovanje. V preprosti jami ob livarski delavnici so bili deli hitre tehtnice, vilice za žar in krožnik, vsi predmeti izvirajo iz zgodnjorimskega obdobja. V drugi jami so bili dragocenemu kipcu Herkula pridani kuhinjski lonci, bronast zvonček, železen ključ in kamnit brus. Ta zavetna daritev je bila vkopana v 4. st. ob objekt pralnice (*fullonica*) ali celo barvarne (*tinctoria*), v katerem so se poleg številnih novcev ohranili tudi železni stilusi in delavniške svinčene etikete (*tesserae plumbeae*).

Ključne besede: *Praetorium Latobicorum*; zgodnje rimsko obdobje; poznorimsko obdobje; beneficiarna postaja; zavetni zakop; bronasta plastika; Herkul

Abstract

The Roman period settlement of *Praetorium Latobicorum* was situated in the area of present-day Trebnje along an important itinerary road (*Aquileia–Emona–Neviodunum–Romula–Siscia*). It acquired its name after the local inhabitants, the Celtic Latobici, who also inhabited the area of Trebnje. Itineraries, milestones, and epigraphic monuments testify to the role of the beneficiarii outpost.

The article discusses in detail two pits into which specially selected items were placed. These are two tutelary hoards during the construction of new structures, into which symbolic objects for the protection of a home and the successful operation of a business were placed. A simple pit along a foundry workshop includes parts of a steelyard, a grill fork, and a plate, all originating from the Early Roman period. The second pit, with charred walls, included a valuable statuette of Hercules, cooking pots, a bronze bell, an iron key, and a whetstone. This tutelary pit was dug in the 4th century along a fullery (*fullonica*) or even a dyehouse (*tinctoria*), in which, in addition to numerous coins, iron styluses and workshop lead tags (*tesserae plumbeae*) have been preserved.

Keywords: *Praetorium Latobicorum*; Early Roman period; Late Roman period; station of the beneficiarii; tutelary hoard; bronze statuette; Hercules

Današnje Trebnje leži, kakor nekoč tudi rimski *Praetorium Latobicorum*, na terasi nad reko Temenico ob robu kraškega sveta Dolenjske. Že rimsko naselje je bilo zaradi pogostega poplavljanja postavljeno nad dolino, po kateri je sicer potekala

najkrajša prometna povezava iz Ljubljanske kotline proti Brežiškim vratom. Naselje je bilo del cestne državne mreže, ki je povezovala Akvilejo z Balkanom (*sl. 1*). Obenem pa je bilo prav na tem mestu razpotje, na katerem se je magistrala